

8. ECONOMISCH STRAFRECHT / DROIT PÉNAL ÉCONOMIQUE

Dirk Libotte¹³

Rechtspraak/Jurisprudence

Grondwettelijk Hof 9 februari 2017

Zaak: 12/2017

STRAFRECHT – ALGEMENE BEGINSELEN

Straffen – Verbeurdverklaring – Verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf – Verplicht karakter

DROIT PÉNAL – PRINCIPES GÉNÉRAUX

Peines – Confiscation – Confiscation de l'objet de l'infraction – Caractère obligatoire

Aan het Grondwettelijk Hof werd de prejudiciële vraag gesteld of de verplichte verbeurdverklaring, voorzien in artikel 43 van het Strafwetboek, van de zaken die hebben gediend of waren bestemd om een misdrijf te plegen (zoals omschreven in art. 42, 1° Sw.) de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met artikel 6, 1. EVRM en met artikel 1 van het eerste aanvullend protocol bij het EVRM, in de mate die straf van de verbeurdverklaring de financiële situatie van de persoon aan wie zij wordt opgelegd dermate kan aantasten dat zij onevenredig wordt ten opzichte van het nagestreefde doel, en een schending vormt van het recht op het ongestoord genot van de eigendom. Het Grondwettelijk Hof heeft de vraag bevestigend geantwoord.

Artikel 42, 1° Sw. voorziet in de bijzondere verbeurdverklaring van de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, en van de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, wanneer zij de eigendom van de veroordeelde zijn. Artikel 43 Sw. schrijft voor dat deze verbeurdverklaring bij misdaad of wanbedrijf altijd wordt uitgesproken. Zij is in die situaties m.a.w. verplicht. De beklagde had voor de correctionele rechtbank doen gelden dat de verplichte verbeurdverklaring van het voertuig dat hij had gebruikt om vervoerende middelen te vervoeren, rekening houdend met de waarde van dat voertuig en zijn vermogenstoestand, onevenredig zou zijn. Het Hof oordeelt vooreerst dat een verbeurdverklaring valt onder het toezicht op het gebruik van eigendom in overeenstemming met het algemene belang in de zin van de tweede alinea van artikel 1 eerste aanvullend protocol bij het EVRM, zodat dergelijk toezicht bij wet voorzien moet zijn en een wettige doelstelling moet nastreven. Er dient bovendien een "billijk evenwicht" te zijn tussen de vereisten van het algemene belang en de bescherming van de grondrechten van het individu. Het Hof oordeelt vervolgens dat de verbeurdverklaring (meerdere) wettelijke en legitieme doelstel-

lingen nastreeft, en dus op zich niet onbestaanbaar is met het recht op het ongestoord genot van de eigendom. Maar zij kan, aldus het Hof, "in bepaalde gevallen dermate afbreuk doen aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat ze een onevenredige maatregel vormt ten aanzien van het ermee nagestreefde wettige doel, waardoor zij een schending met zich meebrengt van het eigendomsrecht". Dat de verplichte verbeurdverklaring in bepaalde gevallen met uitstel kan worden uitgesproken, wijzigt dit oordeel niet, vermits dat uitstel herroepbaar is.

Volledigheidshalve is te vermelden dat het Hof de gevolgen van de getoetste bepalingen handhaaft voor de zaken waarin de verbeurdverklaring van het voorwerp van het misdrijf definitief was uitgesproken op datum van publicatie van dit arrest.

9. MEDEDINGINGSRECHT EN GEREGLIEERDE SECTOREN / DROIT DE LA CONCURRENCE ET SECTEURS RÉGULÉS

Laura Weinblum & Stijn Goovaerts¹⁴

Rechtspraak/Jurisprudence

Gerecht van de Europese Unie 7 maart 2017

United Parcel Service, Inc./Commissie

Zaak: T-194/13

MEDEDINGING

Europees mededingingsrecht – Concentraties – Rechten van verdediging

CONCURRENCE

Droit européen de la concurrence – Concentrations – Droits de la défense

Het Gerecht van de Europese Unie vernietigde in een arrest van 7 maart 2017 een besluit van de Europese Commissie waarin de Commissie de geplande overname door United Parcel Service Inc. (UPS) van TNT Express NV onverenigbaar met de interne markt had verklaard.

De Commissie verbood die overname in 2013 aangezien zij, onder andere op basis van een econometrisch model, verschillende lidstaten had geïdentificeerd waarin de transactie tot een belangrijke belemmering van de mededinging zou leiden. De synergiën van de overname zouden, volgens de Commissie, niet opwegen tegen de belangrijke te verwachten prijsstijgingen. Ook de door UPS aangeboden verbintenissen waren volgens de Commissie niet afdoende om de mededingingsbezwaren weg te nemen.

^{13.} Advocaat te Brussel.

^{14.} Avocats/advocaten, Eubelius Bruxelles.

De Commissie had eerdere versies van het econometrisch model meegedeeld aan en besproken met UPS. Het finaal weerhouden econometrisch model had de Commissie evenwel niet meegedeeld.

Het Gerecht is van oordeel dat de Commissie de rechten van verdediging van UPS heeft geschonden door UPS niet de mogelijkheid te hebben geboden om opmerkingen te formuleren bij het finaal weerhouden model. De wijzigingen aan het model waren, volgens het Gerecht, immers niet verwaarloosbaar. Uit de procedure was bovendien gebleken dat UPS reeds belangrijke opmerkingen had geformuleerd bij het eerdere model, die ertoe hadden geleid dat de Commissie haar bevindingen had gewijzigd.

Het is volgens het Gerecht niet noodzakelijk om aan te tonen dat deze onregelmatigheid hoe dan ook tot een andere beslissing had geleid. Wat daarentegen van belang is, is de vraag of er een zelfs kleine kans bestond dat UPS zich beter had kunnen verdedigen. Dat was volgens het Gerecht *in casu* het geval.

Auditorat de l'Autorité belge de la Concurrence 22 mars 2017

Algist Bruggeman NV

Affaire: BMA-2017-1/O-07-AUD

CONCURRENCE

Droit belge de la concurrence – Pratiques restrictives de la concurrence – Accords verticaux

MEDEDINGING

Belgisch mededingingsrecht – Restrictieve mededingingspraktijken – Verticale overeenkomsten

Le 22 mars 2017, l'auditorat de l'Autorité belge de la Concurrence (l'« auditorat ») a imposé, dans le cadre

d'une procédure de transaction, une amende de 5.489.000 EUR à Algist Bruggeman (entreprise active dans la fabrication de levure de panification) pour fixation de prix de revente minimaux et entraves à l'encontre de concurrents à bas prix concernant la levure de boulanger fraîche.

L'auditorat reproche à Algist Bruggeman d'avoir fixé le prix de revente de la levure de boulanger vendue par les distributeurs aux clients finaux (c'est-à-dire les boulangeries). Les distributeurs ne pouvaient déroger à ce prix, sauf accord d'Algist, ce qui a eu pour effet une élimination de la concurrence sur les prix entre les différents distributeurs d'Algist Bruggeman. Algist a, en outre, adopté des pratiques en vue d'entraver la vente de levure de boulanger fraîche par des concurrents à bas prix, consistant notamment dans l'octroi de remises à des distributeurs afin qu'ils n'intègrent pas de levure de boulanger fraîche à bas prix dans leur assortiment.

L'auditorat a enfin relevé que certaines boulangeries étaient liées de façon exclusive pour une durée artificiellement longue. Algist couplait, en effet, la vente de levure à l'achat par le client d'une installation de dosage de cette levure, installation dont la valeur était déterminée par Algist elle-même. L'amortissement de cette installation était ensuite intégré dans le prix d'achat de manière à aboutir à une durée d'amortissement artificiellement longue.

Le montant de l'amende imposée à Algist tient notamment compte de la durée des pratiques sanctionnées (5 ans et 6 mois), ainsi que de la gravité et de l'étendue des pratiques. Une réduction de 10% du montant de l'amende a été accordée au titre de la procédure de transaction.